

## **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınının olası ekonomik ve toplumsal etkilerinin azaltılması için **Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi** Genel Gerekçe ve madde gerekçeleri ile ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

**M. Akif HAMZAÇEBİ**  
**İstanbul Milletvekili**

## GENEL GEREKÇE

2020 yılında tüm dünyayı etkileyen ve art arda meydana gelen gelişmeler birçok ekonomiyi ve sektörü son derece olumsuz yönde etkilemiştir. Bu süreç halen devam etmektedir. Son olarak Çin'den başlayan ve bütün dünyayı hızla etkisi altına alan, **“COVID-19”** olarak isimlendirilen yeni tip koronavirüs salgını, toplumsal sağlığın yanı sıra dünya ekonomisi ile yerelde ve küreselde hemen hemen tüm ticari faaliyetleri ciddi manada tehdit altına almıştır.

Johns Hopkins Üniversitesi bünyesindeki Bilim ve Mühendislik Sistemleri Merkezi tarafından hazırlanan interaktif haritaya göre 25 Mart 2020 tarihi itibarıyla dünya çapında **423.121 COVID-19 vakası görülürken 18.919 kişi bu virüs sebebiyle hayatını kaybetmiştir**. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 24 Mart 2020 tarihinde 64'üncüsünü yayınladığı durum raporuna göre salgın 196 ülkede görülmüştür ve hızla yayılmaya devam etmektedir. Çin'den sonra İran ve İtalya, bugüne kadar salgının etkilerinin en çok görüldüğü ülkeler olmuştur.

Söz konusu salgının etkilerini en aza indirmek ve yayılmasının önüne geçmek amacıyla tüm dünyada ve Türkiye'de önlemler alınırken virüsün yayılma hızının çok yüksek olması, alınan önlemlerin katılığını artırmaktadır.

WHO tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi, yani **“dünya yüzeyi gibi çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalık”** ilan edilen COVID-19 salgınının etkileri ülkemizde de ağır bir şekilde hissedilmektedir. Türkiye'de toplumsal sağlık ve virüsün yaygınlaşmasının önüne geçmek amacıyla çok sayıda önlem alınıyor olsa da söz konusu salgının etkisi sadece toplumun sağlığına ilişkin olmayacak, gerek doğrudan ve gerekse alınan önlemler sonucunda dolaylı olarak **ekonomik faaliyetleri ve çalışma yaşamını da büyük ölçüde etkileyecektir**. Salgının birçok sektöre hızla yayılan olumsuz etkileri, başta turizm ve ulaştırma olmak üzere imalattan perakendeye, ihracattan ithalata ve bunların alt sektörlerine kadar ticaret ve sanayide doğrudan hissedilmektedir.

Virüs hareketinin 2020 Nisan ayında istikrara kavuşacağı ve yılsonuna kadar kontrol altına alınacağı varsayımı altında, uluslararası kuruluşların öngörüsüne göre; 2020 yılında dünya ekonomisindeki büyümenin % 2 civarında gerçekleşeceği, Çin büyümesinin ise % 5'ler seviyesine gerileyeceği dile getirilmektedir. Bazı uluslararası kuruluşların büyüme tahminleri bu oranların da altındadır.

Özellikle virüsün ülkemizde de görülmesinden sonra salgının önümüzdeki süreçte başta turizm sektörü olmak üzere birçok sektörü ve çalışanları etkileyeceği açıktır. Durumun Türkiye turizmine etkileri şimdiden kendini göstermiş, başta Çinli turistler olmak üzere pek çok yabancı turist ardı ardına rezervasyon iptallerine başlamıştır. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü ya da kısaca **Dünya Turizm Örgütü (UNWTO)** 2020 yılında turist sayısının yüzde 3 ila 4 civarında düşeceğini, bu oranın Asya Pasifik'te en ağır, Amerika kıtasında ise daha düşük seviyede gerçekleşeceğini öngörmektedir. Ayrıca Türkiye'de Ulaştırma Bakanlığınca 14 Mart

2020 tarihi itibarıyla uluslararası birçok uçuşun karşılıklı olarak iptal edildiği ilan edilmiş, Milli Eğitim Bakanlığınca okulların tatil ilan edildiği süreçte mümkün olduğunca dışarı çıkılmaması tavsiyelerine yer verilmiştir.

UNTWO Genel Sekreteri Zurab Pololikashvili COVID-19 salgınının uluslararası turizm gelirlerinde 30 ila 50 milyar dolarlık kayba yol açtığını belirtmiş, dünyaca ünlü ekonomi dergisi Forbes, seyahat endüstrisindeki kaybın 1,7 trilyon dolara ulaşacağına ilişkin öngörülerini ifade ederek özellikle havayolu şirketlerinin salgın etkisiyle zor günler geçireceğine işaret etmiştir.

Turizm İstişare Kurulu'nun yaptığı çalışmalar sonucunda düzenlemiş olduğu rapora göre, 2020 yılında Türkiye'de; 4 ila 8 milyon turist kaybının olacağı (750-900 bin kişisi yurtdışında yerleşik Türkler), turizm gelirin 2019'daki 34,5 milyar dolar seviyelerinden 27 milyar ABD Doları seviyelerine düşebileceği tahmin edilmektedir. Bu rakamların dahi iyimser olduğu düşünülmektedir.

Turizm sektörünün bankalara kredi borcu 2019 yılı itibarıyla 96 milyar liraya ulaşmıştır. Bu durumda 5 aylık kayıp sadece turizm şirketlerini değil, **finans sektörünü de zor duruma sokacaktır**. Aynı zamanda ciddi bir işsizlik sarmalında sivrulan ülkemizde zaten çığ gibi büyüyen işsizler ordusuna yüz binlerce emekçinin daha katılabileceği riski de göz önüne alınmalıdır. Bu etkiler büyümeden ve geri dönülmez hale gelmeden ilgili sektörler için bir acil eylem programı ihtiyacı vardır. Biz bu programı **TOPLUMSAL DAYANIŞMA PROGRAMI** olarak isimlendiriyoruz.

Söz konusu virüs salgınının turizm sektörünün yanında daha birçok sektörü, sağlık ve istihdam gibi alanların yanında daha birçok alanı etkileyeceği düşünüldüğünde, bu potansiyel durumdan en az zararlı çıkmak için ivedi olarak bazı önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu çerçevede Türkiye, önümüzdeki süreçte bu **etkileri olabilecek en hafif şekilde atlatmak için** hazırlığını yapmak zorundadır. Bu bağlamda sektörlerden ve halkın tüm kesimlerinden bazı talepler dile getirilmektedir.

Türkiye, kendi ekonomik krizini yaşamaya devam ederken meydana gelen bu virüs salgınının ekonomiyi diğer ülkelere göre çok daha olumsuz bir şekilde etkileme potansiyeli vardır. Salgından önce dahi işletmeler finansman açısından zor durumda olup düzenli vergilerini ödeyemedikleri gibi zamanında yapılandırılmış olsun ya da olmasın geçmiş yıl sigorta prim ve vergi borçlarını ödemekte zorlanmaktadır. Böyle bir ortamda Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilen koronavirüs vakası nedeniyle işletmeler olağanüstü ölçüde etkilenmiş, küçük ya da büyük çaplı olsun bir kısım işletme kapanmış ve bir kısım işletmeler de işçi çıkarmış ya da işçi çıkarma hazırlıklarına başlamıştır.

Şüphesiz ki önümüzdeki süreçte yaşanacak olası ekonomik ve toplumsal sıkıntıların önüne bir an önce geçebilmek ve bu sıkıntıları en hafif şekilde atlatmak için gerek kamuda ve gerekse özel sektöre ve toplumsal yaşama yönelik çok ciddi önlemlerin alınması gerekmektedir.

Bu kanun teklifiyle, toplumsal sağlığın yanı sıra dünya ekonomisi ve iş dünyasını da ciddi anlamda tehdit eden yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgınının etkileyeceği sektörlerde istikrara, çalışma yaşamına ve istihdama olan etkileri azaltmak ve hâlihazırda yüksek borçluluk ve finansmana erişim sorunu yaşayan birçok sektörde ortaya çıkan ve çıkacak olan ek maliyet yüklerini ve kayıpları gidermek, istihdamda yaşanacak olumsuz gelişmeleri asgariye indirmek amacıyla bazı düzenlemelerin yapılması amaçlanmaktadır.

**YENİ TİP KORONAVİRÜS COVID-19 SALGINININ OLASI EKONOMİK VE  
TOPLUMSAL ETKİLERİNİN AZALTILMASI İÇİN BAZI KANUN VE KANUN  
HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN  
TEKLİFİ**

**Kapsam ve tanımlar**

**MADDE 1 –** (1) Bu Kanun hükümleri;

a) Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince tahsil edilen;

1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren;

(aa) 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önceki dönemlere, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri ile gecikme zamlarından,

(bb) 2020 yılına ilişkin olarak 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce tahakkuk eden vergi ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri ile gecikme zamlarından (2020 yılı için tahakkuk eden motorlu taşıtlar vergisi ikinci taksiti hariç),

(cc) 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce yapılan tespitlere ilişkin olarak vergi aslına bağlı olmayan vergi cezalarından,

2) Bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri dışında kalan, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında takip edilen 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında olup tahsil dairesine takip için intikal etmiş olan amme alacakları dâhil olmak üzere asli ve fer'i amme alacaklarından (adli ve idari para cezaları ile mülga 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa istinaden alınan Devlet hissesi ve Devlet hakkı, 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununa istinaden alınan Devlet hissesi, mülga 22/6/1956 tarihli ve 6747 sayılı Şeker Kanununa istinaden alınan şeker fiyat farkı, mülga 10/9/1960 tarihli ve 79 sayılı Millî Korunma Suçlarının Affına, Millî Korunma Teşkilât, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanuna istinaden alınan akaryakıt fiyat istikrar payı ve akaryakıt fiyat farkı, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa istinaden alınan Devlet hakkı ve özel idare payı ile madencilik fonu, mülga 10/8/1993 tarihli ve 491 sayılı Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ve 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye istinaden alınan kılavuzluk ve römorkörcülük hizmet payları hariç),

b) 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve ilgili diğer kanunlar kapsamında gümrük yükümlülüğü doğan ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen gümrük vergileri, idari para cezaları, faizler, gecikme faizleri ile gecikme zammı alacaklarından,

c) Sosyal Güvenlik Kurumuna bağı tahsil daireleri tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilen ve bu Kanunun yayımı tarihi veya bu Kanunun ilgili hükümlerinde belirtilen sürelerin sonuna kadar tahakkuk ettiği hâlde ödenmemiş olan;

1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan (5510 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında ödeme süresi ertelenen prim tutarları hariç), 2020 yılı Ocak ayı ve önceki aylara ilişkin sigorta primi, emeklilik keseneğı ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi ile bunlara bağı gecikme cezası ve gecikme zammı alacaklarından,

2) 2020 yılı Ocak ayı ve önceki aylara ilişkin isteğe bağı sigorta primleri ve topluluk sigortası primi ile bunlara bağı gecikme cezası ve gecikme zammı alacaklarından,

3) 2020 yılı Şubat ayı sonuna kadar bitirilmiş olan özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin yapılan ön değerlendirme, araştırma veya tespit sonucunda bulunan eksik işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primi ile bunlara bağı gecikme cezası ve gecikme zammı alacaklarından,

4) 2020 yılı Ocak ayı sonuna kadar işlenen fiillere ilişkin idari para cezaları ile bunlara bağı gecikme cezası ve gecikme zammı alacaklarından,

5) İlgili kanunları gereğince takip edilen 2020 yılı Şubat ayı ve önceki aylara ilişkin damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı ile bunlara bağı gecikme zammı alacaklarından,

6) İşverenlerin ve üçüncü şahısların, 5510 sayılı Kanunun 14 üncü, 21 inci, 23 üncü, 39 uncu ve 76 ncı maddeleri, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 10 uncu, 26 ncı, 27 nci ve 28 inci maddeleri, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun mülga 63 üncü maddesi ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 129 uncu maddesi gereğince iş kazası ve meslek hastalığı, malûllük, adi malûllük ve ölüm hâlleri ile genel sağlık sigortalısına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere yönelik fiiller nedeniyle ödemekle yükümlü bulundukları her türlü borçlardan,

ç) İl özel idarelerinin, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan asli ve fer'i amme alacaklarından (idari para cezaları ve 3213 sayılı Kanuna istinaden alınan özel idare payı hariç),

d) Belediyelerin;

1) 213 sayılı Kanun kapsamına giren ve 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önceki dönemlere, beyana dayanan vergilerde bu tarihe kadar verilmesi gereken beyannamelere ilişkin vergi ve bunlara bağı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme

zamları, 2020 yılına ilişkin olarak 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce tahakkuk eden vergi (2020 yılına ilişkin tahakkuk eden emlak vergisi ile iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi hariç) ve bunlara bağlı vergi cezaları, gecikme faizleri, gecikme zamları, bunların dışında kalan ve 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen ve vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan asli ve fer'i amme alacaklarından (idari para cezaları ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97 nci maddesinin (b) fıkrası gereğince belediyelere ödenmesi gereken paylar hariç),

2) 2464 sayılı Kanunun 97 nci maddesine göre tahsili gereken ve vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan ücret alacakları ile bunlara bağlı fer'i alacaklarından,

3) 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamındaki belediyelerin su abonelerinden olan ve vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan su, atık su ve katı atık ücreti alacakları ile bunlara bağlı fer'i (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) alacaklarından,

4) Büyükşehir belediyelerinin, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesine göre vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan katı atık ücreti alacakları ile bunlara bağlı fer'i (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) alacaklarından,

e) 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamındaki büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin, vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan su ve atık su bedeli alacakları ile bu alacaklara bağlı faiz, gecikme faizi ve gecikme zammı gibi fer'i (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) alacaklarından,

f) Bu Kanunda belirtilen diğer alacaklardan, kesinleşmiş olup bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan alacaklar (bu maddede vadeye ilişkin belirtilen hükümler saklı kalmak kaydıyla) hakkında uygulanır.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Vergi: 213 sayılı Kanun kapsamına giren vergi, resim ve harçları,

b) Gümrük vergileri: İlgili mevzuat uyarınca eşyanın ithali veya ihracında uygulanan ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip ve tahsil edilen gümrük vergisi, diğer vergiler, eş etkili vergiler ve mali yüklerin tümünü,

c) Beyanname: Vergi tarhına esas olan beyanname ve bildirimleri,

ç) Yİ-ÜFE aylık değişim oranları: Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği 31/12/2004 tarihine kadar toptan eşya fiyatları endeksi (TEFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2005 tarihinden itibaren üretici fiyatları endeksi (ÜFE) aylık değişim oranlarını, 1/1/2014 tarihinden itibaren yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını,

ifade eder.

(3) Bu Kanun, bazı alacakların yapılandırılmasına ilişkin hükümler ile bazı kanunlarda değişiklik yapılması ve yeni hükümler ihdasına ilişkin hükümleri kapsar.

### **Kesinleşmiş alacakların yapılandırılması**

**MADDE 2–** (1) Hazine ve Maliye Bakanlığına, il özel idarelerine ve belediyelere bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen alacaklardan bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil);

a) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan vergilerin ödenmemiş kısmının tamamı ile bunlara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla vergilere bağlı gecikme faizi ve gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları ile aslı bu Kanunun yayımı tarihinden önce ödenmiş olanlar dâhil olmak üzere asla bağlı olarak kesilen vergi cezaları ve bu cezalara bağlı gecikme zamlarının tamamının,

b) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve bir vergi aslına bağlı olmaksızın kesilmiş vergi cezaları ile iştirak nedeniyle kesilmiş vergi cezalarının %50'si ve bu tutara gecikme zammı yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece gecikme zammından ibaret olması hâlinde gecikme zammı yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaların kalan %50'sinin ve bu cezalara bağlı gecikme zamlarının tamamının,

c) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve bu kapsamı Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi kapsamında olan idari para cezalarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas

alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaya bağlı fer'ilerin tamamının,

ç) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve yukarıdaki bentlerin dışında kalan asli amme alacaklarının ödenmemiş kısmının tamamı ile bu alacaklara bağlı faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla uygulanan faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tamamının,

d) 20/2/2008 tarihli ve 5736 sayılı Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü ile Tahsili Hakkında Kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri gereğince ödenmesi gerektiği hâlde bu Kanunun yayımı tarihine kadar ödenmemiş olan tutarların bu madde kapsamında ödenmesi hâlinde 5736 sayılı Kanun gereğince hesaplanan binde iki oranındaki faiz alacaklarının tamamının,

tahsilinden vazgeçilir.

(2) Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen alaplardan bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla (bu tarih dâhil);

a) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan gümrük vergilerinin ödenmemiş kısmının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; ödenmemiş alacağın sadece fer'i alacaktan ibaret olması hâlinde fer'i alacak yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla gümrük vergilerine bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları ve aslı bu Kanunun yayımı tarihinden önce ödenmiş olanlar dâhil olmak üzere asla bağlı olarak kesilen idari para cezalarının tamamının,

b) Vadesi geldiği hâlde ödenmemiş ya da ödeme süresi henüz geçmemiş bulunan ve 4458 sayılı Kanun ve ilgili diğer kanunlar kapsamında gümrük yükümlülüğü nedeniyle gümrük vergileri asıllarına bağlı olmaksızın kesilmiş idari para cezaları ile 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun iştirak hükümleri nedeniyle kesilmiş idari para cezalarının %50'sinin, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaların kalan %50'sinin,

c) Eşyanın gümrüklenmiş değerine bağlı olarak kesilmiş idari para cezalarının %30'u ve varsa gümrük vergileri aslının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacakları yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın bu Kanunda

belirtilen süre ve şekilde tamamen ödenmesi şartıyla cezaların kalan %70'i ile alacak asıllarına bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i amme alacaklarının tamamının,

tahsilinden vazgeçilir.

(3) İhtirazi kayıtla verilen beyannameler üzerine tahakkuk etmiş olan vergiler hakkında bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarının (a) bendi hükmü uygulanır.

(4) Bu Kanun kapsamında ödenecek olan motorlu taşıtlar vergisi ve bu vergiye bağlı gecikme faizi ve gecikme zammı yerine bu Kanunun yayımı tarihine kadar Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın ait olduğu taşıt için, bu Kanun hükümlerinin ihlal edilmemiş olması koşuluyla, bu Kanunda belirtilen ödeme süresi sonuna kadar 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (d) bendi hükmü uygulanmaz.

(5) Bu Kanunun kapsadığı dönemlere ilişkin olup bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla yargı kararı ile kesinleştiği hâlde mükellefe ödemeye yönelik tebligatın yapılmadığı alacaklar için mükelleflerce bu Kanunda öngörülen süre ve şekilde başvuruda bulunulması koşuluyla bu alacaklar da bu madde kapsamında yapılandırılır. Bu hüküm kapsamına giren alacaklar için ayrıca tebligat yapılmaz ve alacakların vade tarihi olarak bu Kanunun yayım tarihi kabul edilir. Bu kapsamda yapılandırılan tutarların bu Kanunda öngörülen süre ve şekilde ödenmemesi hâlinde de vade tarihinde değişiklik yapılmaz.

(6) 2464 sayılı Kanunun 97 nci maddesine göre tahsili gereken ücretler ile su, atık su ve katı atık ücreti alacaklarından vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olanlar ile bunlara bağlı fer'iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) hakkında bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hükümlerine göre yapılacak hesaplamalar sonucu belirlenen tutarların aynı fıkra hükümleri çerçevesinde ödenmesi hâlinde bu alacaklara bağlı cezaların ve fer'ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) tahsilinden vazgeçilir.

(7) Büyükşehir belediyelerinin, 2872 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan katı atık ücreti alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) hakkında bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hükümlerine göre yapılacak hesaplamalar sonucu belirlenen tutarların aynı fıkra hükümleri çerçevesinde ödenmesi hâlinde bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) tahsilinden vazgeçilir.

(8) 2560 sayılı Kanun kapsamında büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin, vadesi 31/01/2020 tarihinden (bu tarih dâhil) önce olduğu hâlde bu

Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan; su ve atık su bedeli alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) hakkında bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hükümlerine göre yapılacak hesaplamalar sonucu belirlenen tutarların aynı fıkra hükümleri çerçevesinde ödenmesi hâlinde bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zamlar dâhil) tahsilinden vazgeçilir.

(9) Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen alacaklardan 2020 yılı Ocak ayı ve önceki aylara ilişkin olup bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen ilk taksit ödeme süresinin sonuna kadar tahakkuk ettiği hâlde ödenmemiş olan;

a) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılık statülerinden kaynaklanan; sigorta primi, emeklilik keseneği ve kurum karşılığı, işsizlik sigortası primi, sosyal güvenlik destek primi,

b) Bu Kanuna göre yapılan başvuru tarihi itibarıyla ilgili mevzuatına göre ödenmesi imkânı ortadan kalkmamış isteğe bağlı sigorta primi ve topluluk sigortası primi,

c) Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ilgili kanunları gereğince takip edilen damga vergisi, özel işlem vergisi ve eğitime katkı payı,

asılları ile bu alacaklara ödeme sürelerinin bittiği tarihlerden bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde bu alacaklara uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacakların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

(10) Yaşlılık aylığı, emekli aylığı veya malûllük aylığı bağlandıktan sonra 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılık statüsü kapsamında sigortalı sayılmasını gerektirir nitelikte çalışması nedeniyle ilgili mevzuatına göre sosyal güvenlik destek primi ödemesi gerekenlerden, 2016 yılı Şubat ayı ve önceki aylara ilişkin olup bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olan sosyal güvenlik destek primi asılları ile bu alacaklara ödeme sürelerinin bittiği tarihlerden bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde bu alacaklara uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir.

(11) 2020 yılı Ocak ayı ve önceki aylarda bitirilmiş özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin olup bu Kanunun yayımı tarihinden önce Sosyal Güvenlik Kurumunca re'sen tahakkuk ettirilerek işverene tebliğ edildiği hâlde bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olan; özel nitelikteki inşaatlar ile ihale konusu işlere ilişkin yapılan ön değerlendirme, araştırma veya tespitler sonucunda bulunan eksik

işçilik tutarı üzerinden hesaplanan sigorta primi asılları ile bu alacaklara gecikme cezası ve gecikme zammı hesaplanan sürenin başlangıç tarihinden bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde bu alacaklara uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacakların tamamının tahsilinden vazgeçilir.

(12) İşverenlerin ve üçüncü şahısların, 5510 sayılı Kanunun 14 üncü, 21 inci, 23 üncü, 39 uncu ve 76 ncı maddeleri, 506 sayılı Kanunun mülga 10 uncu, 26 ncı, 27 nci ve 28 inci maddeleri, 1479 sayılı Kanunun mülga 63 üncü maddesi ve 5434 sayılı Kanunun mülga 129 uncu maddesi gereğince iş kazası ve meslek hastalığı, malûllük, adi malûllük ve ölüm hâlleri ile genel sağlık sigortalısına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere yönelik fiiller nedeniyle ödemekle yükümlü bulundukları her türlü borçları ile bu borçlara kanuni faiz uygulanan sürenin başlangıcından bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde bu borçlara uygulanan kanuni faizin tahsilinden vazgeçilir.

(13) Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen alacaklardan, 2020 yılı Ocak ayı ve önceki aylarda işlenen fiillere ilişkin idari para cezası asıllarının %50'si ile bu tutara ödeme sürelerinin bittiği tarihlerden bu Kanunun yayımı tarihine kadar geçen süre için Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın, bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde idari para cezası asıllarının kalan %50'si ile idari para cezasına uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammı gibi fer'i alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilir.

(14) Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen ve bu Kanun kapsamına giren alacakların; asıllarının bu Kanunun yayımı tarihinden önce ödenmiş olmasına rağmen, fer'ilerinin bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş olduğu durumlarda, aslı ödenmiş fer'i alacağın %40'ının bu Kanunda belirtilen süre ve şekilde ödenmesi hâlinde kalan %60'ının tahsilinden vazgeçilir.

(15) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların, aynı Kanunun ek 5 inci ve ek 6 ncı maddeleri kapsamında sigortalı olanların, bu madde kapsamındaki borçlarını yapılandırmaları hâlinde, yapılandırılan borç haricinde altmış günden fazla prim ve prime ilişkin borçlarının bulunmaması veya altmış günden fazla prim ve prime ilişkin borçları bulunmakla birlikte bu borçlarını ilgili kanunlara göre taksitlendirmiş veya yapılandırmış olup ödeme yükümlülüklerini de yerine getiriyor olmaları ve bu maddeye göre yapılandırılan borçlarının ilk taksitini ödemeleri kaydıyla genel sağlık sigortasından yararlanmaya başlatılır.

### **Ortak hükümler**

**MADDE 3 –** (1) Bu Kanunun ilgili maddelerindeki başvuru ve ödeme süresine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla bu Kanun hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların;

a) 30/4/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil) ilgili idareye başvuruda bulunmaları,

b) Gümrük ve Ticaret Bakanlığına, Hazine ve Maliye Bakanlığına, il özel idarelerine ve belediyelere bağlı tahsil dairelerine ödenecek tutarların ilk taksitini 30/6/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil), Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil dairelerine ödenecek tutarların ilk taksitini 31/07/2020 tarihine kadar (bu tarih dâhil), diğer taksitlerini ise bu tarihleri takip eden ikişer aylık dönemler hâlinde azami on sekiz eşit taksitte ödemeleri,

şarttır.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre hesaplanan tutarlar peşin veya taksitler hâlinde ödenebilir.

a) Hesaplanan tutarların tamamının ilk taksit ödeme süresi içerisinde peşin olarak ödenmesi hâlinde, bu tutarlara bu Kanunun yayımı tarihinden ödeme tarihine kadar geçen süre için herhangi bir faiz uygulanmaz ve fer'i alacaklar yerine Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarlar üzerinden ayrıca %50 indirim yapılır.

b) Hesaplanan tutarların taksitle ödenmek istenmesi hâlinde, borçluların başvuru sırasında altı, dokuz, on iki veya on sekiz eşit taksitte ödeme seçeneklerinden birini tercih etmeleri şarttır. Tercih edilen taksit süresinden daha uzun bir sürede ödeme yapılamaz.

c) Taksitle yapılacak ödemelerde 2 nci maddeye göre belirlenen tutar;

1) Altı eşit taksit için (1,00),

2) Dokuz eşit taksit için (1,03),

3) On iki eşit taksit için (1,06),

4) On sekiz eşit taksit için (1,09),

katsayısı ile çarpılır ve bulunan tutar taksit sayısına bölünmek suretiyle ikişer aylık dönemler hâlinde ödenecek taksit tutarı hesaplanır. Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan borçlulara tercih ettikleri taksit süresine uygun ödeme planı verilir. Ancak tercih edilen süreden daha kısa sürede ödeme yapılması hâlinde ödenecek tutar ilgili katsayıya göre düzeltilir.

(3) Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine ödenmesi gereken amme alacaklarına uygulanmak üzere, bu Kanun hükümlerinden yararlanmak için başvuruda bulunan ve ödenecek tutarları ilgili vergi mevzuatı gereği iade alacağından kendi borçlarına mahsuben ödemek isteyen mükelleflerin, bu taleplerinin yerine getirilebilmesi için başvuru ve/veya taksit süresi içinde ilgili mevzuatın

öngördüğü bilgi ve belgeleri tam ve eksiksiz olarak ibraz etmeleri şarttır. Bu takdirde, ilgili mevzuatın mükellefin mahsup talebine esas aldığı tarih itibarıyla bu Kanuna göre ödenecek tutara mahsup işlemleri yapılır; mahsup talebine konu tutardan daha az tutarda mahsubun yapılması hâlinde, mahsuben ödeme suretiyle tahsil edilemeyen tutar için borçluya bildirimde bulunularak eksik ödenen bu tutarın bir ay içerisinde ödenmesi istenilir. Bu süre içerisinde eksik ödenen tutarın, ödenmesi gerektiği tarihten ödendiği tarihe kadar gecikilen her ay ve kesri için 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi hâlinde eksik ödenen tutar için bu Kanun hükümleri ihlal edilmiş sayılmaz.

(4) Bu Kanuna göre ödenmesi gereken taksitlerin ilk ikisinin süresinde ve tam ödenmesi koşuluyla, kalan taksitlerden; bir takvim yılında iki veya daha az taksitin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde, ödenmeyen veya eksik ödenen taksit tutarlarının son taksiti (peşin ödeme seçeneğinin tercih edilmesi hâlinde ilk taksiti) izleyen ayın sonuna kadar, gecikilen her ay ve kesri için 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenen gecikme zammı oranında hesaplanacak geç ödeme zammı ile birlikte ödenmesi şartıyla bu Kanun hükümlerinden yararlanılır. İlk iki taksitin süresinde tam ödenmemesi ya da süresinde ödenmeyen veya eksik ödenen diğer taksitlerin belirtilen şekilde de ödenmemesi veya bir takvim yılında ikiden fazla taksitin süresinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi hâlinde bu Kanun hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir. Bu hüküm alacaklı idareler açısından taksitlendirilen alacaklar için ayrı ayrı uygulanır.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil daireleri tarafından takip edilen yıllık gelir veya kurumlar vergileri, gelir (stopaj) vergisi, kurumlar (stopaj) vergisi, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi için bu Kanun hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan mükellefler, taksit ödeme süresince bu vergi türleri ile ilgili verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden bu vergileri, çok zor durum olmaksızın her bir vergi türü itibarıyla bir takvim yılında ikiden fazla vadesinde ödememeleri ya da eksik ödemeleri hâlinde bu Kanun hükümlerine göre yapılandırılan borçlarına ilişkin kalan taksitlerini ödeme haklarını kaybederler.

(6) Bu Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki alacaklar için bu Kanun hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan borçlular, taksit ödeme süresince tahakkuk eden sigorta primlerini çok zor durum olmaksızın bir takvim yılında ikiden fazla vadesinde ödememeleri ya da eksik ödemeleri hâlinde, belirtilen madde hükümlerine göre yapılandırılan borçlarına ilişkin kalan taksitlerini ödeme haklarını kaybederler.

(7) Bu Kanun kapsamına giren alacakların dördüncü fıkra belirtilen şekilde tamamen ödenmemiş olması hâlinde, bu maddenin beşinci ve altıncı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla borçlular, ödedikleri tutarlar kadar bu Kanun hükümlerinden yararlanırlar.

(8) Bu Kanun hükümleri;

a) 5393 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesi, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3 üncü maddesi kapsamında uzlaşılan alacaklar ile 10/9/2014 tarihli ve 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında yapılandırılan alacaklar,

b) 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 6552 sayılı Kanun, 3/8/2016 tarihli ve 6736 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Kanun hükümlerine göre bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla taksit ödemeleri devam eden alacaklar ile 6736 sayılı Kanuna göre tahakkuk eden alacaklar,

hakkında uygulanmaz.

(9) Bu Kanun kapsamına giren alacakların, bu Kanunun yayımı tarihinden önce 6183 sayılı Kanun ve diğer kanunlar uyarınca tecil edilip de tecil şartlarına uygun olarak ödenmekte olanlarından, kalan taksit tutarları için borçlular, talep etmeleri hâlinde bu Kanun hükümlerinden yararlanabilirler. Bu takdirde tecil şartlarına uygun olarak ödenen taksit tutarları için tecil hükümleri geçerli sayılır. Bu şekilde ödenmiş taksit tutarlarına tecil tarihi ile ödeme tarihi arasında geçen süre için sadece ilgili kanunda öngörülen faiz uygulanır. Kalan taksit tutarları vadesinde ödenmemiş alacak kabul edilir ve bu alacaklar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

(10) Bu Kanun kapsamında süresinde ödenen alacaklara, bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla bu Kanunun yayımı tarihinden sonraki süreler için faiz, gecikme zammı ile gecikme cezası gibi fer'i amme alacakları hesaplanmaz.

(11) Bu Kanuna göre ödenecek alacaklarla ilgili olarak, tatbik edilen hacizler yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminatlar iade edilir. Bu Kanuna göre ödenecek alacaklar nedeniyle tatbik edilen hacizlere konu mallar, borçlunun talebi hâlinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre alacaklı tahsil dairesince satılabilir. Bu talep, bu Kanun kapsamında ödenmesi gereken tutarların bu Kanun hükümlerine göre ödenmesine engel teşkil etmez.

(12) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak isteyen borçluların bu Kanunda belirtilen şartların yanı sıra dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri, kanun yollarına başvurmamaları ve başvuru süresi içerisinde yazılı olarak bu iradelerini belirtmeleri şarttır. Borçlularca, bu Kanun hükümlerinden yararlanılmak üzere davadan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaflar sürdürülmez. Davadan vazgeçme dilekçeleri, ilgili tahsil dairesine verilir ve bu dilekçelerin tahsil dairelerine verildiği tarih, ilgili yargı merciine verildiği tarih sayılarak dilekçeler ilgili yargı merciine gönderilir. Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince tahsili gerektiği

hâlde tahakkuku diğer kamu idarelerince yapılan alacaklara ilişkin ilgili kamu idaresi aleyhine açılmış davalardan vazgeçme dilekçelerinin verileceği idari mercii belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(13) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve açtıkları davalardan vazgeçen borçluların bu ihtilaflarıyla ilgili olarak karar tarihine bakılmaksızın bu Kanunun yayımı tarihinden sonra tebliğ edilen kararlar uyarınca işlem yapılmaz.

(14) Bu Kanun hükümlerinden yararlanılmak üzere vazgeçilen davalarda verilen kararlar ile hükmedilen yargılama gideri, avukatlık ücreti ve fer'ileri talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz. Vazgeçme tarihinden önce ödenmiş olan yargılama giderleri ve avukatlık ücretleri geri alınmaz.

(15) İl özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar hakkında bu maddenin yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

(16) Bu Kanun kapsamındaki alacaklarla ilgili olarak mevzuatlarında yer alan özel hükümler saklı kalmak kaydıyla taksit ödeme süresince zamanaşımı süreleri işlemez.

(17) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı veya Sosyal Güvenlik Kurumu ile bu Kanunda belirtilen diğer kamu idareleri yetkilidir. İl özel idarelerine ve belediyelere ait amme alacaklarına ilişkin hükümlerin uygulanmasına dair usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

**MADDE 4–** 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun “Zararların karlara takas ve mahsubu” başlıklı 88 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi “Bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı, müteakip yılların ya da mükellefin talebi halinde geriye doğru son iki yılın gelirinden indirilir.” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Zararın geriye doğru taşındığı durumlarda düzeltilmesi gereken vergi, öncelikle mükellefin muaccel vergi borçlarına mahsup edilir. Mahsup edilemeyen vergi, mükellefe red ve iade edilir. Geriye zarar mahsubunda, geçmiş yıl zararlarının mahsubuna ilişkin usuller uygulanır. Geriye taşınmış olan zarar kısmı, gelecek dönemlerde geçmiş yıl zararı olarak ayrıca mahsup edilemez.”

**MADDE 5–** 04/01/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 28 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Salgın ve bulaşıcı hastalık riskinin varlığı halinde bölge, il, ilçe veya hastalığa maruz kalanlar ile vergi türleri itibarıyla yeni beyanname verme ve ödeme süreleri belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı yetkilidir.”

**MADDE 6 –** 213 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE - 31.12.2020 tarihine kadar vadesi dolan alacaklar için, Vergi Usul Kanunu’nun 323. maddesi kapsamında şüpheli alacak karşılığı ayrılmasında alacağın dava veya icra safhasında olması şartı aranmaz.**

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

**MADDE 7-** 14/7/1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 47 –** Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumları ile kamu üniversitelerinin tıp fakültelerinde, 36. maddenin (III) sayılı fıkrasındaki Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı kapsamındaki bütün personel ile aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşıda bir defaya mahsus olmak ve başka bir ödemeyi etkilememek kaydıyla iki aylıkları tutarında prim verilir.”

**MADDE 8 -** 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 48-** Öğretmen ve usta öğretici sayısının yetersiz olması nedeniyle ilgili mevzuatta belirtilen esaslara göre geçici olarak açıktan ücretli öğretmen ve usta öğretici olarak atanarlara, eğitim kurumlarının koronavirüs önlemleri nedeniyle tatil edildiği süre boyunca ek ders ücretleri aynen ödenmeye devam edilir.”

**MADDE 9 –** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 49 –** Çocuk bakım evleri ile kreşlerin faaliyetlerinin bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında durdurulması halinde, bakmakla yükümlü oldukları (0-8) yaş aralığındaki çocuklarına bakacak kimsesi olmayan memurlar ile sözleşmeli personele, durumlarını belgelemeleri ve eşlerden birinin kullanması şartıyla faaliyetlerin durdurulduğu süreyle sınırlı olmak üzere idari izin verilir.”

**MADDE 10 –** 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“Katma Değer Vergisi İadesi Avansı**

**GEÇİCİ MADDE -** 31.12.2020 tarihine kadar hak kazanılan katma değer vergisi iadelerine mahsup edilmek üzere, Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenecek kriterler çerçevesinde iade tutarının yarısından az olmamak üzere hesaplanacak bir tutar, teminat, vergi inceleme raporu veya yeminli mali müşavir raporu aranmaksızın bu maddenin yayımı tarihini izleyen üç ay içinde mükellefe iade edilir.

Bu dönem sonunda hak kazanılan iade tutarının, daha önce iade edilen tutardan az olması halinde aradaki fark, vergi ziyai cezası ve gecikme zammı uygulanmaksızın 2021 yılı Mart ayı sonuna kadar tahsil edilir.

Uygulama usul ve esaslarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirler.”

**MADDE 11 -** 25/8/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 22 -** Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında Sağlık Bakanlığı ya da yabancı devletler tarafından alınan tedbirler nedeniyle, işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak önemli ölçüde azaltılması veya işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulması hallerinde, işyerinde altı ayı aşmamak üzere bu Kanunun ek 2 nci maddesi kapsamında ve söz konusu maddedeki usul ve esaslar çerçevesinde kısa çalışma yapılabilir. Kısa çalışma halinde İşsizlik Sigortası Fonundan kısa çalışma ödeneği ödenir.

Kısa çalışma süresini bir yıla kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Bu maddeye göre kısa çalışma ödemesinden yararlanılmasına ilişkin usul ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenir.”

**MADDE 12 –** 25/8/1999 tarih ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 23 –** Salgın ve bulaşıcı hastalık nedeniyle 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı Kanunun 25 inci maddesi gereği işin durdurulmasına karar verilen işyerlerinde çalışan ve 28/10/2014 tarihi itibarıyla 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılara; işverenin başka bir iş verip vermediğine bakılmaksızın kanuni ve özel kesintileri hariç ödenmeyen net ücretleri, işyerlerinin kapalı olduğu dönemle sınırlı olmak, bu maddenin yürürlük tarihini takip eden aydan başlamak ve üç ayı geçmemek üzere Fondan aylık olarak ödenir. Üç aylık süreyi bir yıla kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

**MADDE 13 –** 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 25 –** Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde tersane, tekne imal ve çekek yeri yapılmak amacıyla lehine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya adına kullanma izni verilen yatırımcıların 2020 yılı içinde ödenmesi gereken irtifak hakkı bedeli, kullanma izni bedeli, hasılat payları ve ecrimisil bedelleri 31/12/2020 tarihine kadar faizsiz olarak tecil olunur.”

**MADDE 14 –** 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 26 –** İlgili mevzuatı uyarınca Kamu taşınmazları üzerinde kıyı yapıları dahil turizm yatırımı gerçekleştirmek amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığınca adına kesin tahsis yapılan, Tarım ve Orman Bakanlığınca adına kesin izin verilen

yatırımcı ve işletmecilerin 2020 yılı içinde ödenmesi gereken irtifak hakkı bedeli, kullanma izni bedeli, hasılat payları ve ecrimisil bedelleri 31/12/2020 tarihine kadar faizsiz olarak tecil olunur.”

**MADDE 15** - 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “25” ibareleri “60” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birinci fıkra uyarınca ayrılan kaynağın 10 milyar Türk Liralık kısmı turizm sektöründe faaliyet gösteren KOBİ’lere kullanılır.”

**MADDE 16** – 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 10–** Epidemik veya pandemik bulaşıcı hastalıklarla ilgili Sağlık Bakanlığınca veya diğer devletlerin aldıkları tedbirler nedeniyle işverenlerin ödemede acze düşmesi, istihdamın ve işçilerin korunması amacıyla bu tedbirlerin uygulanmaya başlandığı 15 Mart 2020 tarihinden itibaren 180 gün boyunca bu Kanun kapsamındaki işyerlerinde çalışanlar ve işverenler, Kanunun 18 inci, 24 üncü 25 inci ve 29 uncu maddeleri kapsamındaki fesih hakkını kullanamazlar. Ancak, 24 üncü maddenin (II) ve 25 inci maddelerinin (II) sayılı fıkraları kapsamındaki fesih hakları saklıdır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenir.

Yukarıda belirlenen süre içerisinde bu madde hükümlerine aykırı hareket edildiğinin tespiti halinde, işçi bir ay içerisinde işe başlatılır ve boşta geçen sürelerinin tamamının ücreti işverence ödenir. İşverenin işe başlatmama hakkı bulunmamaktadır. Bu hükme aykırı olarak işçiye işe başlatmayan işveren hakkında 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası verilir.”

**MADDE 17** –4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 12** – Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında Sağlık Bakanlığı ya da yabancı devletler tarafından alınan tedbirler nedeniyle veya 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı Kanunun 25 inci maddesi gereği işin durdurulmasına karar verilmesi halinde, bu tedbirlerin uygulandığı süre boyunca, bu Kanun kapsamındaki işyerlerinde hizmet akdiyle çalışanlar, yazılı talepleri halinde Kanunun 53 üncü maddesi gereğince hak kazandıkları yıllık izinleri kullanabilirler. Tarafların karşılıklı rızaları halinde de çalışanların hak kazanacakları yıllık izin sürelerinden mahsup edilmek üzere yıllık izin verilebilir.

Birinci fıkrada belirlenen süre boyunca, bu Kanunun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirlenen iki aylık süre, turizm sektörü için altı ay, diğerleri için dört ay olarak uygulanır.

Yıllık izin hakkının kullanılması ile işyerlerinde denkleştirme sürelerinin uygulanmasına ilişkin sürenin başlangıç ve sona eriş tarihleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenir ve Resmi Gazete’de yayımlanır.”

**MADDE 18 –** 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 13 –** Çocuk bakım evleri ile kreşlerin faaliyetlerinin salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele kapsamında durdurulması halinde, bakmakla yükümlü oldukları (0-8) yaş aralığındaki çocuklarına bakacak kimsesi olmayan işçilere, durumlarını belgelemeleri ve eşlerden birinin kullanması şartıyla faaliyetlerin durdurulduğu süreyle sınırlı olmak üzere işverenlerce idari izin verilir.”

Söz konusu izinin altı günü ücretlidir ve bu süreler 53 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (c) bendi gereğince hafta tatili ücretine hak kazanılmasında çalışılmış gibi değerlendirilir.

**MADDE 19 -** 3/3/2004 tarihli ve 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanunun Geçici 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 4-** “Epidemik veya pandemik bulaşıcı hastalıklarla ilgili Sağlık Bakanlığı veya diğer ülkelerin aldıkları tedbirler nedeniyle, 01/01/2002 ile 31/12/1995 tarihli doğumlular dahil olmak üzere, 18-25 yaş aralığında olup da 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının “r)” bendinde tanımlı ön lisans, “s)” bendinde tanımlı lisans, “t)” bendinde tanımlı yüksek lisans düzeylerinde, devlet ya da vakıf üniversitelerinde aktif kayıtlı olarak öğrenimine devam eden öğrencilere, bağlı bulundukları eğitim kurumlarına maddenin yürürlük tarihinden itibaren 2 ay içinde aracılığıyla başvurmaları halinde, 2020 yılı 19 Mayıs Atatürk’ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı kapsamında, 500’er Türk Lirası tutarında ATA Desteği ödenir. Ödeme, başvuru sahibinin bildireceği hesaba yatırılır. Başvurular, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna (Kurum) elden ya da internet yoluyla yapılabilir. Kurum, COVID-19 virüsünün etkilerinin uzun süreye yayılabilecek olmasını gözeterek, internet üzerinden de başvurunun kabul edilmesini sağlayacak altyapıyı kurar ve işletir, başvurunun alındığına dair gerekli bilgiyi, başvuru sahibinin eğitim kurumuna yazılı olarak bildirir.

25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanununun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının “p)” bendinde tanımlanan muvazafalık döneminde bir eğitim kurumunda ön lisans, lisans ya da yüksek lisans aktif öğrenci kaydı olan ve bu maddenin kapsadığı yaş aralığında bulunanlar, yasal temsilcisinin başvurusu ya da ilgili kurumların yazışmaları neticesinde ATA Desteğinden yararlandırılır.

ATA Desteği, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 23 üncü maddesi kapsamındaki yedek ödenekten, Cumhurbaşkanı

Kararıyla Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu hesabına yapılacak aktarmayla karşılanır.”

**MADDE 20** - 31/5/2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 80** – Ülkemizde yaşanan Covid-19 pandemik bulaşıcı hastalığın ekonomik etkileri ile mücadele kapsamında; bu Kanunun Ek Madde 18 inci maddesi çerçevesinde gelir ve aylık almakta olanlara (emeklilerin dul ve yetimleri dahil), ek madde 18’de belirlenen ikramiye ödemelerine ek olarak 2020 yılının Mayıs ayı içerisinde ayrıca 1000 TL **Toplumsal Dayanışma Destek Ödemesi** yapılır.

Birinci fıkrada belirtilen ödeme; iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlar ile ölüm sigortası kapsamında aylık almakta olan hak sahiplerine de aynı miktarda olmak üzere yapılır.

31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklarca gelir ve aylık ödemesi yapılanlara da bu ödeme yapılır. Ödeme tutarı Cumhurbaşkanlığı Bütçesindeki yedek ödenekten karşılanır.

Birden fazla dosyadan gelir ve aylık alanlara en fazla ödemeye imkân veren bir dosya üzerinden ödeme yapılır.

Bu madde kapsamında yapılan ödemeler evlenme ödeneği hesabında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında yapılan ödemelerden kesinti yapılamaz ve bu ödemeler haczedilemez.

Bu madde kapsamında yapılacak ödemeleri karşılamak amacıyla gerekli olan tutar, yazılı talebe istinaden ayrıca fatura aranmaksızın Hazinece Kuruma ödenir.”

**MADDE 21** - 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun “Zarar mahsubu” başlıklı 9 uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Mükellefin talebi halinde ve geriye doğru iki yıldan fazla taşınmamak koşuluyla kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilen zararlar.

Zararın geriye doğru taşındığı durumlarda düzeltilmesi gereken vergi, öncelikle mükellefin muaccel vergi borçlarına mahsup edilir. Mahsup edilemeyen vergi, mükellefe red ve iade edilir.

Geriye zarar mahsubunda, geçmiş yıl zararlarının mahsubuna ilişkin usuller uygulanır. Geriye taşınmış olan zarar kısmı, gelecek dönemlerde geçmiş yıl zararı olarak ayrıca mahsup edilemez.”

**MADDE 22** – 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE** - Bu maddenin yürürlük tarihinden önce yatırım teşvik belgesi alınmış yatırımlar, indirimli kurumlar vergisi oranı ile vergi, resim ve harç istisnası uygulaması açısından ilgili mevzuatında yazılı olan şartlara bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilir. Yararlanılan indirimli kurumlar vergisi oranı ve istisnalar dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler yönünden herhangi bir işlem yapılmaz.

Yatırımcının yeni koşullarla yatırıma devam etmeyi talep etmesi halinde, talebi doğrultusunda teşvik belgesi aynı koşullar ve teşvik unsurlarıyla revize edilir.

Bu Maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte belirlenir.”

**MADDE 23 –** 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdareleri ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 3-** Bu Kanun uyarınca belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden aktarılan paylardan 31/12/2020 tarihine kadar vergi, sigorta prim ve kredi borçları nedeniyle kesinti yapılmaz.”

**MADDE 24 -** 22/1/2009 tarihli ve 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 1-** Anapara ve/veya taksit ödeme tarihi bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce olup da; kullandığı nakdî ve gayri nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmaz.

Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların birinci fıkra hükmü uyarınca mevcut kredileri yeniden yapılandırması veya yeni kredi kullandırması, bu kuruluşlara hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz.”

**MADDE 25 -** 14.12.2009 tarih ve 5941 sayılı Çek Kanununun 2’nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ile adlî sicil” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**MADDE 26 -** 5941 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “icra mahkemesine şikâyetle” ibaresi “Cumhuriyet Başsavcılığına talepte” şeklinde değiştirilmiştir.

**MADDE 27** - 5941 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin başlığı "**Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı**" şeklinde, (3) numaralı fıkrasında yer alan "**hukuki ve cezai sorumluluk**" ibaresi "**hukuki sorumluluk ve idari yaptırım sorumluluğu**" şeklinde, (1) ve (9) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (2), (10) ve (11) numaralı fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

"(1) Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak "karşılıksızdır" işlemi yapılması hâlinde, altı ay içinde hamilin talepte bulunması üzerine, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi hakkında, çekin tahsil için bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer ya da çek hesabı sahibinin yahut talepte bulunanın yerleşim yeri Cumhuriyet Savcısı tarafından karşılıksız çıkan her bir çekle ilgili çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına; bu yasağın bulunması halinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının devamı kararı verilir. Bu fıkra hükmüne göre çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı, karşılıksızdır işlemine tabi tutulan çekin düzenlenmesi suretiyle dolandırıcılık, belgede sahtecilik veya başka bir suçun işlenmesi hâlinde de verilir."

"(9) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılacak başvuru ve itirazlar hakkında, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı yapılan başvurunun kabulü hâlinde, bu kararlar da MERSİS ile Risk Merkezine sekizinci fıkradaki hükümlere göre bildirilir ve ilan olunur."

**MADDE 28** - 5941 sayılı Kanunun 6'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırılması

**MADDE 6-** (1) Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödenmesi hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı Cumhuriyet savcısı tarafından kaldırılır. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının kaldırıldığı, MERSİS ile Risk Merkezine 5'inci maddenin sekizinci fıkrasındaki usullere göre bildirilir ve ilân olunur.

(2) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararının verildiği yer Cumhuriyet başsavcılığına başvurularak talebin geri alınması hâlinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına ilişkin kayıt, kaydın girildiği tarihten itibaren her hâlde on yıl geçmesiyle MERSİS ve Risk Merkezi kayıtlarından resen silinir ve bu işlem ilân olunur."

**MADDE 29** - 5941 sayılı Kanunun 7'nci maddesinin başlığı "**Ceza Hükümleri**" şeklinde değiştirilmiştir.

**MADDE 30** - 5941 sayılı Kanuna aşağıdaki Geçici Madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 5-** (1) Bankalar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca bu maddenin yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde 2’nci maddeye göre yayımlanacak tebliğde belirlenen esaslara uygun olarak yeni çek defterleri bastırırlar.

(2) Bankalar, 30.06.2020 tarihine kadar müşterilerine yeni çek defterlerini verir ve ellerindeki eski çek defterlerini imha ederler.

(3) Bu Kanunun bu maddenin yayımı tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümleri ile mülga 3167 sayılı Kanun hükümleri gereğince düzenlenmiş olan eski çeklerin hukukî geçerliliğı devam eder.

(4) Bankaların müşterilerine verdikleri eski çek defterleriyle ilgili olarak, muhatap bankanın 3 üncü maddenin üçüncü fıkrasına göre ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğı 31.12.2024 tarihinde sona erer.

(5) Bu maddenin yayımı tarihinden önce verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararlarına ilişkin kayıtlar, 6’ncı maddede düzenlenen yasağın kaldırılmasına ilişkin şartlar oluşuncaya kadar MERSİS ve Risk Merkezinde tutulmaya devam olunur.

(6) Bu Kanun hükümlerine göre suç karşılığı uygulanan yaptırımı, idarî yaptırıma dönüştürülen fiiller nedeniyle,

a) Soruşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında Cumhuriyet başsavcılığınca,

b) Kovuşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında mahkemece,

idarî yaptırım kararı verilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtay’ın ilgili dairesinde bulunan dosyalar hakkında ise ilgili dairece, bu Kanuna göre işlem yapılmak üzere dava dosyası hükmü veren mahkemeye gönderilir ve bu mahkeme tarafından duruşma yapılmaksızın karar verilir.”

**MADDE 31** - 21/07/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE** - Kesinti suretiyle ödenenler hariç olmak üzere 2020 yılında ödenmesi gereken gelir vergisi ve kurumlar vergisinin yarısı Hazine ve Maliye Bakanlığınca faiz ve teminat alınmaksın bir yıla kadar tecil edilebilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, sektörler itibarıyla tüm vergi ve sigorta primlerini faiz ve teminat alınmaksızın bir yıla kadar tecil etmeye yetkilidir.”

**MADDE 32** - 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanuna Geçici 2 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**“GEÇİCİ MADDE 3 -** (1) Tarımsal üretime devam etmeleri şartıyla; T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (Banka) ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullandırılan tarımsal kredi alacaklarından 31/12/2019 tarihi itibarıyla tasfiye olunacak alacaklar hesabına aktarılanlar ile borçları çeşitli afetler nedeniyle ilgili mevzuat kapsamında ertelenmiş olan borçlular, bu maddenin yürürlük tarihi izleyen üçüncü ayın sonuna kadar banka/kooperatife başvuruda bulunulması kaydıyla bu Kanunun 1 inci maddesinden, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen hükümler de dikkate alınmak suretiyle yararlandırılır. Şu kadar ki ertelemenin ilk altı aylık dönemi için faiz uygulanmaz.

(2) Bu madde kapsamında yapılacak kredi borçlarının yapılandırılmasında, bu Kanunun 1 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile (8) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan oranlar aynen, birinci fıkrasının (b) bendinde ve üçüncü fıkrasında yer alan 2017 yılı 2020 yılı, 2018 yılı 2021 yılı, (2), (3) ve (5) numaralı fıkralarda yer alan yürürlük tarihi bu maddenin yürürlük tarihi olarak uygulanır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılandırılan ve ödemeleri hâlihazırda devam eden krediler hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Ancak, başvurulması halinde bu kredi borçları hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(4) Maddede belirtilen faiz oranlarını indirmeye T.C. Ziraat Bankası A.Ş. yetkilidir.”

#### **Yürürlükten Kaldırılan Hükümler**

**MADDE 33 –** 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi ile 6 ncı maddesi, 5/12/2019 tarih ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 9 ve 42 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

**MADDE 34 –** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**MADDE 35 –** Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

## **MADDE GEREKÇELERİ**

**MADDE 1 –** Türkiye, kendi ekonomik krizini yaşamaya devam etmektedir. İşletmeler finansman açısından zor durumda olup düzenli vergilerini ödeyemedikleri gibi zamanında yapılandırılmış olsun ya da olmasın geçmiş yıl sigorta prim ve vergi borçlarını ödemekte zorlanmaktadır. Böyle bir ortamda Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilen koronavirüs vakası nedeniyle işletmeler olağanüstü ölçüde etkilenmiş, bir kısım işletme kapanmış ve bir kısım işletmeler de işçi çıkarmış ya da işçi çıkarma hazırlıklarına başlamıştır.

Bu süreçte işletmelerin finansman açısından rahatlatılması gerekmektedir.

Madde ile yukarıdaki bağlamda yapılması amaçlanan düzenlemelerin kapsam ve tanımları belirtilmektedir.

**MADDE 2 –** Vergi tahsilat oranlarının son zamanlarda dikkate değer ölçüde düştüğü, mükelleflerin vergilerini zamanında ödemekte zorluk yaşadığı, geçmişte yapılan yapılandırmaların da ticari hayatta yaşanan olumsuzluklar nedeniyle bozulduğu kamuoyunca bilinen gerçeklerdir.

Dünya genelinde hissedilen ve ekonomik sonuçlarının önümüzdeki günlerde daha da net olarak ortaya çıkacağı anlaşılan salgın hastalığın, mükellefleri vergilerini ödemekte daha da zorlayacağı açıktır.

Bu zorlukları bir ölçüde azaltabilmek ve kesinleşmiş vergi ve benzeri kamu borçlarını yeniden yapılandırmak üzere bu öneri yapılmaktadır.

Teklifle, geçmişte yapılan, mükelleflerin ve vergi dairelerinin yabancısı olmayan bir yapılandırma önerilmektedir. Böylelikle uygulama zorluklarının en aza indirilmesi amaçlanmaktadır.

Yapılandırma kapsamına; Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine, Ticaret Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine, belediyeler ve il özel idarelerine ödenen; başta vergi ve sigorta primleri ile çeşitli cezalar olmak üzere geniş bir yelpazede kamu borçları alınmaktadır.

Teklifle, kesinleşmiş kamu alacaklarının gecikme zammı yerine enflasyon oranı dikkate alınarak faizinin yeniden hesaplanması, bu şekilde hesaplanan tutarın mükellefin isteğine bağlı olarak bir defada veya taksitler halinde ödenmek üzere yapılandırılması öngörülmektedir.

Yapılandırılan kamu alacaklarının altı, dokuz, oniki ve onsekiz eşit taksitle, birer ay atlamalı olarak ödenmesi önerilmektedir. Teklifle göre borcun altı taksitte ödenmesi halinde herhangi bir faiz öngörülmemekte, daha uzun vadeli yapılandırmalarda ise oldukça düşük bir faiz önerilmektedir.

Yapılandırma kapsamına giren mükelleflerin gerek yapılandırılan taksitlerini, gerekse de yapılandırma dönemi içinde tahakkuk edecek borçlarını aksatmamalarını sağlamak üzere düzenlemeler yapılmaktadır.

**MADDE 3 –** Madde ile Kanunun uygulamasına ilişkin ortak hükümler düzenlenmektedir.

**MADDE 4 –** Diğer birçok ülkenin vergi sisteminde daimi bir müessese olarak mevcut olan “**Geriye doğru zarar mahsubu**” bu madde ile Gelir Vergisi Kanununa dahil edilmiş olmaktadır. Buna ilişkin ayrıntılı bilgi Kurumlar Vergisi Kanununda yapılması öngörülen paralel düzenlemenin madde gerekçesinde verilmiştir.

**MADDE 5 –** Madde ile salgın ve bulaşıcı hastalık riski nedeniyle tüm vergi beyannamelerinde daha uzun beyanname verme ve ödeme sürelerini belirleme konusunda Gelir İdaresi Başkanlığına yetki verilmektedir.

**MADDE 6 -** Vergi Usul Kanunu’na göre dava ve icra safhasında bulunan alacaklar için karşılık ayrılabilir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen koronavirüs salgınından etkilenen ülkelere mal ve hizmet satan ihracatçılar başta olmak üzere yaygın bir mükellef kitlesinin, alıcıların ticari faaliyetlerinin kötüye gitmesi veya başka nedenlerle alacaklarını vadesinde tahsil edememelerine sıklıkla rastlanacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi, Vergi Usul Kanunu’na göre, dava ve icra aşamasında bulunan alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün olmakla birlikte, gerek ticari ilişkilerin bozulmasına neden olması, gerekse de yurt dışında dava ve icra işlemlerinin maliyetli olması nedeniyle, alacaklar için kanuni yollara gidilmesi kolaylıkla mümkün olmayacaktır.

Bu nedenle, geçici bir süre için, dava ve icra işlemlerine başvurulmaksızın, vadesi geçmiş alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılmasına izin verilmelidir. Öneri bu amaçla hazırlanmıştır.

**MADDE 7 –** Türkiye’de görev yapmakta olan sağlık personeli, yeni koronavirüs (COVID-19) salgını nedeniyle olağanüstü şartlarda ve yüksek risk altında canları pahasına görev yapmaktadır. Her ne kadar yerine getirdikleri ulvi görevin bir karşılığı olmasa da madde ile Sağlık ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfında görev yapan çalışanlar ile aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına iki aylıkları tutarında ikramiye verilmesi düzenlenmektedir.

**MADDE 8 -** Koronavirüs (COVID 19) salgını nedeniyle alınan tatil kararı nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çalışan Halk Eğitim Merkezleri, Rehabilitasyon Merkezleri ve özel okullarda ek ders karşılığı çalışan ücretli öğretmen ve usta öğreticilere ücretlerinin ödenmemesi büyük mağduriyetlere neden olmaktadır. Madde ile ilgili mevzuatına göre eğitim kurumlarında geçici olarak görevlendirilen ücretli öğretmen ve usta öğreticilerin koronavirüs (COVID 19) salgını nedeniyle alınan tatil kararı dolayısıyla mağdur olmalarının önlenmesi ve ek ders ücretlerinin tatil süresi boyunca kesilmeden ödenebilmesine olanak sağlanmaktadır.

**MADDE 9 –** Yeni koronavirüs (COVID-19) salgını ile mücadele kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı’nca kreşlerin kapatılması nedeniyle mağdur olan ve çocuğuna

bakacak kimsesi olmayan kamu görevlilerinin kreşlerin kapalı olduğu süre boyunca idari izinli sayılarak küçük çocuklarının bakımını sağlaması amaçlanmıştır.

**MADDE 10** - Başta ihracatçılar ve indirimli orana tabi mal satan mükelleflere, bu işlemler nedeniyle yüklendikleri ancak indiremedikleri katma değer vergisi belirli koşullar çerçevesinde iade edilmektedir. Katma değer vergisi iadesi işlemleri kısa sayılmayacak bir süreyi ve zorlu bir süreci gerektirmektedir.

Koronavirüs salgını nedeniyle kaynağa her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulan bu dönemde, iadeyi süreci ve işlemi dahi beklemeden, ileride doğacak katma değer vergilerine mahsup edilmek üzere, mükelleflere iade edilmesi amacıyla bu öneri yapılmaktadır.

**MADDE 11** – Madde ile virüs salgını ve alınan tedbirler sonucunda istihdamda yaşanacak olumsuz gelişmeleri asgariye indirmek amacıyla, işletmelerimize işsizlik sigortası fonundan kısa çalışma ödeneği verilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

**MADDE 12** – Madde ile işyerinde Yeni Koronavirüs (COVID-19) hastalığının tespit edilmesi halinde iş sağlığı ve güvenliği açısından 6331 sayılı Yasa gereğince verilecek olan işin durdurulması kararı nedeniyle çalışanların ücret açısından mağduriyetlerini önlemeye yönelik, çalışanların net ücretlerinin, işyerlerinin kapalı olduğu dönemle sınırlı olmak ve azami üç ayı geçmemek üzere İşsizlik Sigortası Fonundan işverenlere avans olarak ödenmesi önerilmektedir.

**MADDE 13** – Ekonomik kriz dünya ekonomisinde, dolayısıyla da dünya ticaret hacminde daralmaya neden olacak, bu da halen kriz şartlarında çalışan Türkiye gemi inşa sanayinin iş hacmini büyük ölçüde olumsuz etkileyecektir. Bu nedenle bu sektörün irtifak hakkı / kullanma izni bedelleri, hasılat payları ve ecrimisil bedellerinin 2020 yılı sonuna kadar faizsiz olarak tecil edilmesi önerilmektedir.

**MADDE 14** – Ekonomik krizin turizm sektörü üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

**MADDE 15** – KOBİ'lerin Yeni Koronavirüs (COVID-19) hastalığı nedeniyle ortaya çıkacak kredi ihtiyaçlarının karşılanması için 4749 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesindeki kefalet limitlerinde değişiklik yapılarak, kredi garanti kurumlarına aktarılacak kaynak tutarının 60 milyar TL'ye çıkarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, artırılan kaynağın 10 milyar TL'lik kısmının turizm sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lere kullandırılması amaçlanmaktadır.

**MADDE 16** - Dünya çapında pandemi olarak ilan edilen Covid-19 virüsü ile mücadele kapsamında alınan önlemler ağırlıklı olarak izolasyon üzerine kurulmaktadır. Bu çerçevede birçok işyerinin faaliyetleri gerek sağlık, gerekse içişleri bakanlığı tarafından geçici olarak durdurulmuştur. Önümüzdeki sürede faaliyetleri devam eden işyerlerinde çalışan işçiler açısından da izolasyon nedeniyle çalışmanın engellenmesi söz konusu olabilecektir. İşveren veya işçiden kaynaklanmayan ve ilk defa olarak yaşanan bu salgın durumu nedeniyle bir çok sektörde ekonomik sorunlar

ortaya çıkabilecek ve bu çerçevede işçilerin iş akitlerinin üretim veya hizmetin askıya alınması nedeniyle sona erdirilebileceği ngrlmektedir. Salgın ile mücadele açısından en önemli unsurlardan birisi de toplumun düşük gelirli kesimlerinin bağışıklık sistemlerinin güçlendirilmesidir. Bu çerçevede ücretli kesimin gelirlerinin devamının sağlanması, kamu yararı ve güvenliği açısından elzem bir sosyal politika haline gelmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenle çalışma ilişkileri açısından korunması gereken işçilerin akdin feshine karşı korunmasını elzem hale getirmiştir. Kanun teklifi ile salgın süresi içerisinde üretim sürekliliğinin sağlanması, çalışanların gelirlerinin korunması amacıyla iş akitlerinin haklı nedenle fesih halleri hariç olmak üzere sona erme hallerinin kaldırılması amaçlanmıştır. İşverenlerin haklı nedenle fesih halini suiistimal etmelerini önlemek amacıyla da bu süreye özgü olmak üzere haksız fesih halinin mahkemece tespiti halinde işe mutlak iade ve haksız fesih işlemine ilişkin hapis cezası verilmesi önerilmektedir.

**MADDE 17 –** Madde ile yeni koronavirüs (COVID-19) hastalığı ile mücadele kapsamında işsizliğin önlenmesi, çalışma hakkının ve istihdamın korunması amacıyla, işçilerin işten ayrılmaları yerine, yıllık ücretli izin haklarını daha esnek bir biçimde kullanabilmeleri, İş Kanunu ile düzenlenmiş olan denkleştirme sürelerinin arttırılarak işyerlerinin işçileri hastalıkla mücadele dönemlerinde daha kısa sürelerle çalıştırılabilmesi amaçlanmıştır.

**MADDE 18 -** Yeni Koronavirüs (COVID-19) hastalığı ile mücadele kapsamında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca işletilen ocuk bakım evleri veya kreşlerin kapatılması nedeniyle mağdur olan ve bakacak kimsesi olmayan işçilerden birisine kreşlerin kapalı olduğu süre boyunca mazeret izni verilmesi ve bu mazeret izninin 6 günün ücretli olarak kullandırılması hususunda düzenleme yapılmıştır.

**MADDE 19 -** Küresel lekteki Yeni Koronavirüs (COVID-19) hastalığı, özellikle yükseköğrenim çağındaki nüfusumuzun eğitim, barınma, sağlık, ulaşım, gıda, eğlence, kültürel vb. yaşamını doğrudan etkilemektedir. Birçok eğitim kurumunun eğitime ara vermesi sonucunda milyonlarca ğrenci kira ya da yurt ücretini ödemeye devam ederken ulaşım masrafına da katlanarak şehrine dönmek durumunda kalmış, boşaltılan barınma alanlarından ayrılan ve şehrine dönemeyen öğrencilerimiz yeni masraflarla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle n lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki gençlerde işsizlik oranının tarihimizin en yüksek seviyelerine ulaştığı bu dönemde, temel ihtiyaç maddelerini karşılamakta dahi zorlanabilen gençlerimizin yanında olmak devletin anayasal görevidir. Corona virüs salgınının, zaten barınma, gıda, ulaşım, sağlık, eğitim hakları açısından birçok sorun yaşayan gencimizi ekonomik kriz döneminde daha fazla etkilediği açıktır. Teklifte, virüs salgınında çok daha fazla ekonomik sorunla karşı karşıya bırakılmış gençlerimize, geri ödemesiz burs ödemesi sağlanmakta ve bursta ön lisans, lisans, yüksek lisans düzeyinde aktif kayıtlı eğitim görmek kaydıyla, 18-25 sınırı gözetilmektedir.

Teklifte; başvurular elden ya da internet yoluyla yapılabilir. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, Korona virüsünün burs başvurularını aksatması ihtimaline karşılık, internet üzerinden de başvuru kabul edecek altyapıyı oluşturmakla yetkilendirilmektedir.

Teklif, askerlik hizmeti sırasında ön lisans, lisans ya da yüksek lisans eğitimi almaya devam eden aktif kayıtlı öğrencilerin de kanuni yaş aralığında olmaları ve yasal temsilcisinin başvurusu ya da askeri birlik ile eğitim kurumunun yazışmaları halinde ATA Desteğinden faydalanabileceğini hüküm altına almaktadır.

Teklifle; 2020 yılıyla sınırlı olmak üzere, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı Haftası'nda Yüce Önderimiz Mustafa Kemal ATATÜRK'ün en çok önem verdiği kuşak olan gençlerimizin küresel bir salgın karşısında temel ihtiyaçlarını gidermesi sağlanırken, ekonomide harcamalar yönünden de genişletici etki doğurulması hedeflenmiştir.

**MADDE 20** - Dünya çapında pandemi olarak ilan edilen Covid-19 virüsü ile mücadele kapsamında en riskli gruplar arasında sayılan yaşlıların, emeklilerin korunması özel önem verilmesi gereken konuların başında gelmektedir. Söz konusu kesimlerin sağlıklarının korunması kadar bunların virüsün etkilerinden korunabilmesi için ekonomik olarak da desteklenmesi de gerekmektedir. Ülkemizde, ortalama emekli aylığı Mart 2020 itibarıyla, 2,500 TL., iken 2,5 milyona yakın emekli 1,500 TL'den daha düşük emekli aylığı almaktadır. En düşük emekli aylığının 1258 TL olduğu gerçeği yanında, ölüm sigortasından aylık almakta olan 850 bin kişinin de 1000 TL'nin altında aylık almakta olduğu gerçeği bize bu kesimleri ekonomik olarak koruma ve destekleme ihtiyacının elzem olduğunu göstermektedir. Kanun teklifi ile emeklilere ve dul ve yetim aylığı alanlara bir defaya mahsus olmak üzere 1,000 TL. gelir desteği verilmesi öngörülmektedir. Bu ödemenin özel bankaların sandıklarından emekli maaşı alanlara da yapılması öngörülmektedir.

**MADDE 21** - Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, bir hesap döneminde oluşan zararlar, belirli koşullar çerçevesinde, beş vergilendirme döneminde oluşan kurum kazancından mahsup edilebilmektedir. Bu haliyle zarar mahsubu, geçmiş dönem zararlarının sonraki dönem kurum kazancından mahsubuna ilişkindir. Sonraki dönem zararlarının önceki dönem kurum kazancından mahsubuna izin veren genel bir düzenleme (tasfiye haliyle sınırlı olarak yapılan uygulama hariç) bulunmamaktadır.

Zarar mahsubu, kazancın gerçek ve safi tutarının vergilemesini sağlayan bir uygulamadır. Vergilemenin hesap dönemleri itibarıyla ayrılarak yapılması bu durumu değiştirmez. Dolayısıyla her iki yöne zarar mahsubunun özünde farkı yoktur.

Geriye doğru zarar mahsubunu öngören bir düzenlemenin olmaması, kazancın gerçek ve safi tutarını vergileme esnasından sapmaya yol açmaktadır. Örnekle ifade etmek gerekirse; birinci yıl 100 birim zarar, ikinci yıl 100 birim kâr elde eden bir mükellef toplamda kazancı sıfır olduğu için vergi ödemez. Ters olduğunda, birinci yıl 100 birim kâr, ikinci yıl 100 birim zarar eden kurum, birinci yıl 100 birim üzerinden

vergisini vermekte, ikinci yıl oluşan zarar ileriki yıllarda doğacak kârdan mahsup edilmek üzere taşınmaktadır. Oysa her iki durumda da ikinci yılın sonunda kazanç durumu eşittir. Ödenen vergi tutarı ise eşit değildir. Bunun sağlamanın yolu, ikinci örnekte de birinci yıl ödenen verginin kuruma iadesi, yani geriye doğru da zarar mahsubuna olanak sağlanmasıdır.

Geriye doğru zarar mahsubu uygulaması halen birçok ülkede uygulanmaktadır. Bu ülkelere örnek olarak; Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, Kore, Singapur ve Macaristan sayılabilir.

Bu ülkelerde yapılan uygulamaya bakılırsa;

Genellikle bir veya iki yılla sınırlı

Bir kısmında tutar sınırı da olan

Bazı ülkelerde orta ve küçük işletmelerle sınırlı

Bazılarında ise faaliyet konusuyla sınırlı

uygulamalar olduğu görülmektedir.

Geriye doğru zarar mahsubu olağan koşullarda da gerekli bir müessesedir. Bunun olmaması vergi mevzuatımızın önemli bir eksiğidir. Böyle olmakla birlikte, bu müesseseye içinde bulunduğumuz koşullar nedeniyle ayrıca ihtiyaç vardır. Koronavirüs salgını nedeniyle ticari hayatın son derece etkilendiği bir dönemde, geriye doğru zarar mahsubuna izin vererek, 2019 yılında gelirleri üzerinden vergi ödeyen ancak olumsuz koşullar nedeniyle 2020 yılında zarar eden mükelleflere, 2019 yılında ödedikleri gelir veya kurumlar vergisinin iade edilmesi, bu mükellefler için hayati önem taşıyacaktır.

Özetlenen gerekçelerle, vergi mevzuatımızda zararların daha önceki dönemlerin vergi matrahından mahsubuna izin verilmesi önerilmektedir.

**MADDE 22** - Dünya genelinde etkili olan koronavirüs salgını öncelikle ihracata dayalı faaliyet gösteren mükelleflerin ticari hayatlarını şimdiden önemli ölçüde etkilemiştir. Bu etkinin bütün mükellefleri de ciddi ölçüde etkileyeceği, mükelleflerin salgın öncesinde vermiş oldukları yatırım kararlarını yeniden gözden geçirmelerini gerektireceği açıktır.

Yeni bir düzenleme yapılmaması durumunda, teşvik belgeli yatırım yapan ve vergi teşviklerinden yararlanan yatırımcıların, yatırım kararlarındaki zorunlu değişiklikten dolayı zor durumda kalacakları görülmektedir.

Önerilen düzenlemeyle, özetlenen olumsuz etkinin en aza indirilmesi, durumdan etkilenen yatırımcıların en az kayıpla ticari hayatlarını devam ettirmeleri amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, virüs salgınından etkilenen yatırımcıların, vergi teşviklerinden yararlanan yatırımlarının, talep etmeleri durumunda mevcut halleriyle, şartların yerine

getirilip getirilmediğine bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilmesi önerilmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu yatırımlar nedeniyle yararlanılan indirimli kurumlar vergisi oranı uygulanması nedeniyle geçmiş dönemlerde tahakkuk ettirilmemiş kurumlar vergisi tutarları için herhangi bir işlem yapılmaması önerilmektedir.

Öte yandan, yatırıma farklı koşullarda devam edecek olan yatırımcıların ise yeni koşullarda ve aynı teşvik unsurlarıyla yatırıma devam etmeleri sağlanmaktadır.

**MADDE 23 –** Bu dönemde sosyal görevleri olağanüstü ölçüde artacak olan belediyelerin finansman açısından rahatlatılması amaçlanmaktadır.

**MADDE 24 -** Madde ile kullandıkları nakdî ve gayri nakdî kredilerin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin zamanında ödeyemedikleri borçlarını madde kapsamında ödemeleri veya yeniden yapılandırmaları halinde, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezindeki olumsuz kayıtların bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmamasına olanak sağlanmaktadır.

**MADDE 25 -** Madde ile çek ile ilgili yasaklılık kayıtlarının Risk Merkezinde tutulması öngörülmektedir. Kanun Teklifinin 3'üncü maddesiyle 5941 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında değişiklik yapılarak üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında uygulanan adlî nitelikteki yaptırım idarî nitelikte bir yaptırıma dönüştürüldüğünden, teklifin kanunlaşmasından itibaren bu kişilerin kayıtlarının adlî sicilde bulunması hukuken mümkün olmayacaktır. Bu kayıtlar sadece Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından tutulmaya devam edileceğinden, maddede yer alan "ile adlî sicil" ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır.

**MADDE 26 -** Madde ile 5941 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasında, karşılıksız çek fiilinin idarî yaptırıma bağlanması doğrultusunda değişiklik yapılmaktadır. Teklifin 3'üncü maddesinde 5941 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında değişiklik yapılarak, şikâyetle tâbi olarak uygulanan adlî nitelikteki yaptırım, talebe bağlı idarî nitelikte bir yaptırıma dönüştürüldüğünden, 5941 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinin (6) numaralı fıkrasında yer alan "icra mahkemesine şikâyetle" ibaresi "Cumhuriyet Başsavcılığına talepte" şeklinde değiştirilmiştir.

**MADDE 27 -** Madde ile 5941 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında uygulanan adlî nitelikteki yaptırım, Cumhuriyet savcısı tarafından uygulanacak idarî nitelikte bir yaptırıma dönüştürülmektedir.

5941 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, adlî nitelikte bir cezaya yer verilmediğinden, Kanunun 5'inci maddesinin

başlığı “Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı” şeklinde, (3) numaralı fıkrasında yer alan “hukuki ve cezai sorumluluk” ibaresi “hukuki sorumluluk ve idari yaptırım sorumluluğu” şeklinde değiştirilmesi öngörülmüştür.

İdarî nitelikte bir yaptırım olan çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararına karşı, kanun yolu olarak 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması, bu başvurunun kabulü hâlinde, bu kararla ilgili olarak da 5 inci maddenin (8) numaralı fıkrasındaki bildirim ve yayımlanma usulünün izlenmesi öngörülmüştür.

5941 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında uygulanan adlî nitelikteki yaptırım idarî nitelikte bir yaptırıma dönüştürüldüğünden, bu değişikliğin zorunlu sonucu olarak Kanunun 5’inci maddesinin (2), (10) ve (11) numaralı fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

**MADDE 28-** Madde ile 5941 sayılı Kanunun 6’ncı maddesinin birinci fıkrasında adlî nitelikteki bir yaptırım için öngörülen etkin pişmanlık hükmü, idarî nitelikte bir yaptırıma dönüştürülen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bakımından uygulanacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Madde uyarınca karşılıksız kalan çek bedelinin, faizi ile birlikte tamamen ödenmesi durumunda çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kaldırılacak ve bu durum Risk Merkezine bildirilecektir. Kararın verildiği Cumhuriyet başsavcılığına başvurularak talebin geri alınması hâlinde de çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kaldırılacak ve Risk Merkezine bildirilecektir. Buna göre, karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında uygulanacak olan idarî tedbir, aynı zamanda bu kişiyi çek borcunu ödemeye zorlamak amacı da taşıyan bir yaptırım niteliğindedir.

Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı bakımından azami bir süre kabul edilmiştir. Buna göre, kaydın girildiği tarihten itibaren on yıl geçmesi üzerine, yasağa ilişkin kayıtlar Risk Merkezince re’sen silinecektir.

**MADDE 29 -** Karşılıksız çek keşide etme fiili suç olmaktan çıkarıldığı için düzenlemeden önce 5941 sayılı Kanunda diğer suçları tanımlayan 7’nci maddenin “Diğer ceza hükümleri” olan başlığı “Ceza hükümleri” olarak değiştirilmektedir.

**MADDE 30 -** Madde ile 5941 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi öngörülmüştür. Maddenin (1) ve (2) numaralı fıkralarında, yeni çek defterlerinin bastırılıp dağıtılmasına ve eski çek defterlerinin imhasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içinde 2’nci madde hükmüncü çıkarılıp yayımlanacak tebliğde belirlenen esaslara uygun olarak, bankalar yeni çek defterleri bastıracaklardır. Bankaların öngörülen tarihe kadar müşterilerine yeni çek defterleri vermesi ve ellerindeki eski çek defterlerini imha etmesi öngörülmüştür.

(3) numaralı fıkarda, 3167 sayılı Kanun ile 5941 sayılı Kanunun, Teklifte değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan hükümleri gereğince düzenlenmiş olan eski çeklerin hukukî geçerliliğinin devam edeceği düzenlenmiştir.

(4) numaralı fıkarda, üzerinde basıldığı tarih yer almayan çeklerin 31.12.2024 tarihine kadar bankaya ibraz edilmemesi halinde, muhatap bankanın bu çeklere ilişkin olarak Kanunun 3'üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre ödemekle yükümlü olduğu tutara ilişkin sorumluluğunun sona ereceği düzenlenmiştir.

(5) numaralı fıkarda, maddenin yayımı tarihinden önce verilen çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararlarına ilişkin kayıtların, Kanunun 6'ncı maddesinde düzenlenen yasağın kaldırılmasına ilişkin şartlar oluşuncaya kadar MERSİS ve Risk Merkezinde tutulmaya devam olunacağı hüküm altına alınmıştır.

(6) numaralı fıkarda, Kanunun mevcut uygulamasında da, üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, suça bağlı olarak ayrıca çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına karar verilmektedir. Bu nedenle, mevcut çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararlarının akıbetinin ne olacağı konusunda bir düzenleme yapılmıştır.

**MADDE 31 –** Madde ile 2020 yılı için ödenecek gelir vergisi ve kurumlar vergisinin yarısı ile sektörler itibarıyla tüm vergi ve sigorta primlerinin ödenmesinin bir yıla kadar ertelenmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

**MADDE 32 -** Küresel ölçekteki Yeni Koronavirüs (COVID-19) hastalığı, tarımsal üretimi ve borçluluğu etkileyecek düzeylere varma tehlikesi taşımaktadır. Turizm, tarıma dayalı sanayi, daralması muhtemel olan tarım ihracatı düşünüldüğünde, çiftçi borçluluğu virüsün ekonomik yayılma hızı nedeniyle de artış gösterebilecek, vadesi gelen borçların ödenmesi gün geçtikçe zorlaşacaktır. 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 361 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ve 508 inci maddesi çerçevesinde Sağlık Bakanlığınca epidemik veya pandemik bulaşıcı hastalıklarla ilgili alınan tedbirler ile diğer ülkelerin aldıkları tedbirlerin devamı mahiyetinde, teklifle tarımsal borçlarda yapılandırmaya gidilmesi amaçlanmaktadır. Ertelemenin ilk altı aylık dönemi için faiz uygulanmayacaktır.

**MADDE 33 –** Turizm ve Tanıtma Ajansının gelirleri arasında yer alan ve turizm sektörü için bir yük oluşturan Turizm Payı uygulaması yürürlükten kaldırılmaktadır.

Yine teşvike ihtiyaç duyduğu bir dönemde turizm sektörü için yük oluşturan Konaklama Vergisi de yürürlükten kaldırılmaktadır.

**MADDE 34 –** Yürürlük maddesidir.

**MADDE 35 –** Yürütme maddesidir.